

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 02, февраль

DENOV TUMANIDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNING RIVOJLANISHI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI

Toshboltayev Sardorbek Soatmurat o'g'li

Termiz davlat universiteti, Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
yo'nalishi II bosqich talabasi

Salimova Farangiz Hazratqul qizi

Termiz davlat universiteti, Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
yo'nalishi II bosqich talabasi

Samatov Olimjon Toshpulotovich

Termiz davlat universiteti, Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
yo'nalishi II bosqich talabasi

Xasanova Farzona Ilxom qizi

Termiz davlat universiteti, Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
yo'nalishi II bosqich talabasi

Xodiyeva Shaxlo Baxriddin qizi

Termiz davlat universiteti, Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
yo'nalishi II bosqich talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada Surxondaryo viloyati Denov tumanida kichik va o'rta biznesning rivojlanishi, uning tumanning iqtisodiy o'sishiga ko'rsatadigan ta'siri tahlil qilinadi. Tuman iqtisodiyotining asosiy drayverlaridan biri sifatida kichik va o'rta tadbirkorlik faoliyatining yuksalishi o'rganiladi. Shu bilan birga, mazkur sohadagi muammolar va istiqbolli rivojlanish yo'llari tahlil qilinib, amaliy tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar. Denov tumani, kichik biznes, o'rta biznes, iqtisodiy o'sish, tadbirkorlik rivoji, iqtisodiy faoliyat.

Abstract

This article analyzes the development of small and medium-sized businesses in the Denov district of Surkhandarya region and its impact on the economic growth of the district. The growth of small and medium-sized

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 02, февраль

businesses as one of the main drivers of the district's economy is studied. At the same time, problems and promising development paths in this area are analyzed and practical recommendations are given.

Keywords. Denov district, small business, medium-sized business, economic growth, entrepreneurship development, economic activity.

KIRISH

Denov tumani Surxondaryo viloyatining iqtisodiy jihatdan jadal rivojlanayotgan hududlaridan biri bo'lib, bu yerda kichik va o'rta biznesning rivojlanishi muhim rol o'ynaydi. Ushbu tuman geografik jihatdan muhim transport yo'llari va iqtisodiy hamkorlik zonalariga yaqin joylashgani bilan ajralib turadi. Kichik va o'rta tadbirkorlikni rivojlantirish tumanning iqtisodiy o'sishiga va aholi bandligiga sezilarli hissa qo'shmoqda.

So'nggi yillarda Denov tumanida kichik biznesni rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati doirasida ko'plab qo'llab-quvvatlash dasturlari joriy etildi. Bu o'z navbatida mahalliy tadbirkorlarning faoliyatini kengaytirishga va yangi ish o'rinlarini yaratishga imkon berdi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Kichik va o'rta biznesning mamlakat iqtisodiyoti uchun muhim ekanligi ko'plab xalqaro va milliy tadqiqotlar orqali isbotlangan. Masalan, Jahon Banki tomonidan olib borilgan tadqiqotlar kichik biznesning iqtisodiy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatishini, yangi ish o'rinlari yaratishda muhim rol o'ynashini tasdiqlaydi. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning kichik va o'rta biznesni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirgan islohotlari ham Denov tumanidagi iqtisodiy faollikni oshirishda asosiy omillardan biri bo'lgan.

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligining hisobotlariga ko'ra, Denov tumanidagi kichik biznesning rivoji asosan qishloq xo'jaligi, savdo-sanoat va xizmat ko'rsatish sohalarida kuzatilmoqda. Ushbu sohalardagi tadbirkorlik faolligi iqtisodiy o'sishni ta'minlashda hal qiluvchi omillardan biri sifatida qaralmoqda.

Maqolada Denov tumanidagi kichik va o'rta biznesning iqtisodiy rivojlanishini tahlil qilish uchun quyidagi metodlardan foydalanildi:

Statistik tahlil – Tuman iqtisodiy ko'rsatkichlari va kichik biznesning ahamiyati bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar tahlil qilindi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 02, февраль

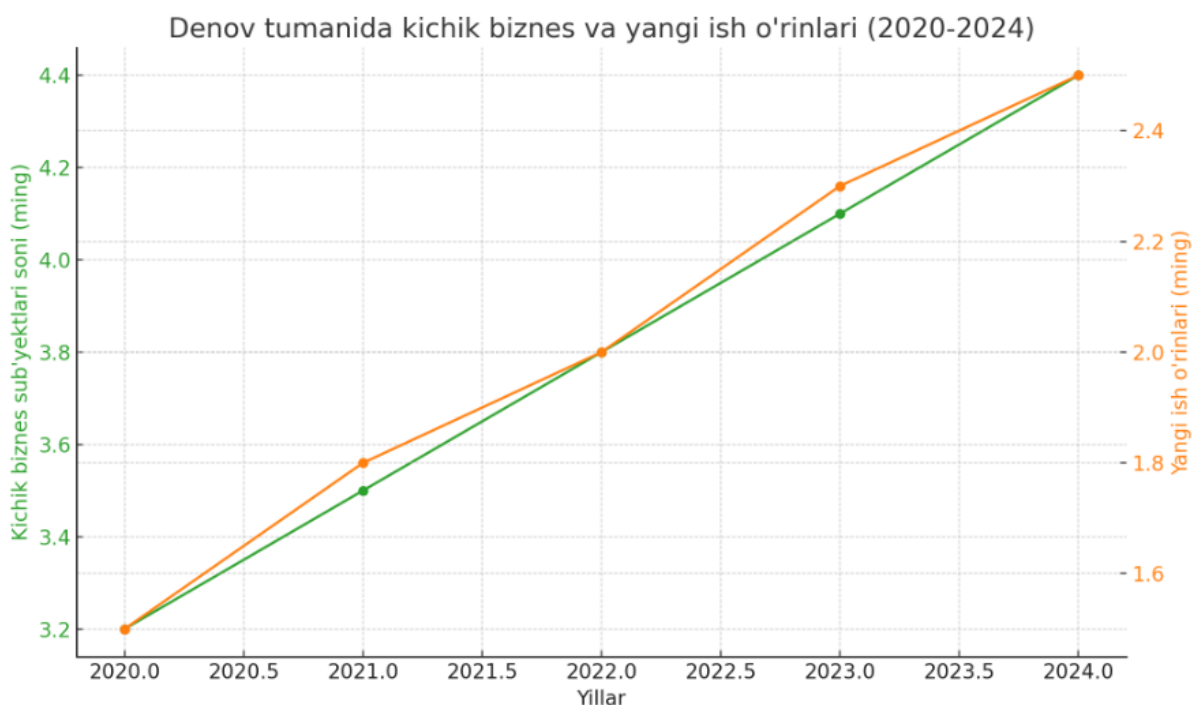
Tahliliy ko'rsatkichlar – Kichik va o'rta biznesning iqtisodiy o'sishga qo'shayotgan hissasi, ish o'rinlari yaratishdagi roli va tuman byudjetiga ta'siri o'rganildi.

So'rov va intervyular – Mahalliy tadbirkorlar bilan so'rov va intervyular o'tkazilib, mavjud muammolar va rivojlanish imkoniyatlari o'rganildi.

NATIJALAR

Denov tumanida kichik va o'rta biznesning rivojlanishi sezilarli darajada iqtisodiy o'sishga hissa qo'shayotganini ko'rish mumkin. 2020-2024 yillar oralig'ida kichik biznes sub'ektlari sonining ortishi kuzatilgan, bu esa tumanda yangi ish o'rinlarini yaratishga ijobiy ta'sir ko'rsatgan. Savdo-sanoat va qishloq xo'jaligi sohalarida faoliyat yuritayotgan tadbirkorlarning ko'payishi viloyat byudjetiga soliq tushumlarining oshishiga olib keldi.

So'rov natijalari shuni ko'rsatadiki, tadbirkorlar uchun yaratilgan moliyaviy imtiyozlar va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash dasturlari biznesning kengayishi uchun qulay sharoit yaratgan. Shu bilan birga, ayrim infratuzilmaviy muammolar kichik biznes rivojlanishiga to'siq bo'layotgani aniqlangan.

Yuqoridagi grafik Denov tumanida 2020-2024 yillar davomida kichik biznes sub'ektlari soni va yangi ish o'rinlarining dinamikasini tasvirlaydi:

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 02, февраль

1. **Kichik biznes sub'yektlari soni (ming)** – Yashil chiziqda ko'rsatilgan bo'lib, 2020 yildan 2024 yilgacha kichik biznes sub'yektlari soni 3.2 mingdan 4.4 mingga o'sish tendensiyasini ko'rsatadi. Bu kichik va o'rta tadbirkorlikning tumandagi o'sishiga ishora qiladi.

2. **Yangi ish o'rinlari (ming)** – Sariq chiziqda tasvirlangan bo'lib, yangi ish o'rinlari soni 2020 yildagi 1.5 mingdan 2024 yilda 2.5 mingga oshgan. Bu ko'rsatkich yangi tadbirkorlik loyihalarining bandlikka ijobiy ta'sir ko'rsatganligini anglatadi.

Grafik tumandagi kichik biznesning rivojlanishi va yangi ish o'rinlari yaratish bilan chambarchas bog'liqligini ko'rsatadi.

XULOSA

Denov tumanida kichik va o'rta biznesning rivojlanishi tumanning iqtisodiy o'sishida katta ahamiyatga ega. Ushbu biznes faoliyatining yanada kengayishi uchun davlat tomonidan qo'llab-quvvatlovchi dasturlarni davom ettirish, moliyaviy imtiyozlarni oshirish va infratuzilmani yaxshilash zarur. Ayniqsa, qishloq xo'jaligi va sanoat sohalarida yangi biznes tashabbuslarini rag'batlantirish Denov tumanining barqaror iqtisodiy rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi ma'lumotlari. (2024).
2. Jahon Banki. (2023). "Kichik va o'rta biznesning rivojlanishi va iqtisodiy o'sishga ta'siri."
3. Shavkat Mirziyoyevning O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha islohotlari. (2022).